

Motion till riksdagen

1989/90:So247

av Rune Jonsson m.fl. (s)

Statens hundskola

Samhällets behov av kvalificerade tjänstehundar efter full utbyggnad enligt redan tagna beslut har av Flygvapnets Hunddetalj, som svarar för central registrering av hundar i samhällstjänst, beräknats till ca 7 500 stycken. Därav ca 3 200 till armén, till flygvapnet 2 000, till marinen 300, till polisen 450 och tullen 30 samt i räddningstjänsten ca 1 500. Utöver dessa ingår ca 270 ledarhundar för synskadade, 40 röthundar inom televerket samt ca 400 hundar i privata vaktbolag m.m. Planerad men ännu ej beslutad utbyggnad av hundtjänst för bombröjning inom armén, flygvapnet och i civilförsvaret skulle öka det totala hundbehovet med ytterligare ca 500–1 000 hundar.

Den nuvarande volymen är betydligt mer begränsad och kan skattas till ca 2 000 i tjänst varande hundar. Behovet av nyrekrytering av hundar för samhällstjänst är därför mycket stort under de närmaste åren och kan på sikt beräknas stabilisera sig kring ca 1 500 hundar per år.

Vid Statens Hundskola uppgår den årliga valpproduktionen till ca 400 valpar, varav ca 150 efter tester och utbildning godkänns som tjänstehundar av olika kategorier. Av de övriga återgår flertalet till fodervårdar, trots att en betydande andel väl skulle fylla de kvalifikationskrav som ställs på vissa typer av tjänstehundar inom armén och flygvapnet. De analyser som genomförts i samverkan med Sveriges Lantbruksuniversitet av avelsresultaten vid Statens Hundskola visar att de genetiska förutsättningarna är goda för att genom avel påtagligt förbättra hundars användbarhet för krävande tjänsteuppgifter. Även om ytterligare förbättringar i resultaten av den egna uppfödningen därför kan förväntas kommer volymen dock inte att på långt när räcka för att täcka totalbehoven.

Erfarenheterna både vid Statens Hundskola och inom polismakten är att svårigheten att rekrytera fullgoda hundar ur privat uppfödning har ökat under senare år. Endast ca 1 av 10 inköpta hundar, jämfört med ca 3 av 10 i Hundskolans egen uppfödning, uppfyller ställda kvalitetskrav. Utredningar genomförda i samverkan med Sveriges Lantbruksuniversitet visar att huvudorsaken torde vara att den privata aveln och uppfödningen i huvudsak har en målsättning som inte sammanfaller med de krav som ställs på tjänstehundar. De privata uppfödare som i sin verksamhet ändå strävar efter att skapa fullgoda brukshundar saknar gemensamma former för avelsvärdering, urval och avelsplanläggning. För att nå redan beslutade mål vad gäller rekrytering

av hundar till samhällstjänst krävs därför utvidgade systematiska avelsåtgärder av den typ som redan tillämpas vid Statens Hundskola.

Kostnaden för framtagning av tjänstehundar vid Statens Hundskola är förhållandevis hög. En av huvudorsakerna till detta är att en relativt begränsad total produktion måste bära hela kostnaden för nödvändigt avelsarbete. Kostnaden för framtagning av ett avelsdjur måste i dag fördelas på cirka fem försålda tjänstehundar, att jämföra med relationen mellan avels- och bruksdjur som inom annan husdjursavel varierar mellan 1/100 till 1/1000. Den privata hunduppfödningen genomförs inte under samma stränga avelskontroll. Hundöverskottet, sett ur tjänstehundssynpunkt, kan därtill vid privat uppfödning säljas som sällskapsdjur. Tjänstehundsämnen kan därför säljas ur den privata uppfödningen utan att belastas med avelskostnader i den omfattning som är nödvändig vid organiserat avelsarbete. Kortsiktigt kan det därför vid olika myndigheter framstå som ekonomiskt fördelaktigt att inte behöva bära kostnader för central avelsverksamhet vid inköp av tjänstehundsämnen. Långsiktigt leder detta emellertid till att behovet av tjänstehundar inte kommer att kunna tillgodoses därför att avelsarbete med den inriktningen saknas.

Avel kan inte bedrivas med rimliga förutsättningar för framsteg inom små djurstammar. En uppsplittring av tjänstehundsavel på flera små grupper blir därför både genetiskt och kostnadsmässigt ineffektiv. En förutsättning för att nå uppställda mål är därför att tjänstehundsaveln i Sverige samordnas både över berörda myndigheter och med privat hunduppfödning. Kostnaderna för nödvändig central avelsledning skulle då spridas över ett större antal producerade tjänstehundar så att kostnaden per producerad hund sänktes avsevärt samtidigt som avelsarbetet effektiviserades och förutsättningar att nå uppställda mål skapas.

För att uthålligt upprätthålla en hundproduktion av önskad omfattning och kvalitet är det enligt vår uppfattning nödvändigt att genomföra organisatoriska och ekonomiska förändringar i verksamheten vid Statens Hundskola. Den avelsverksamhet som bedrivs bör byggas ut till en tillräcklig volym för att garantera fortlöpande avelsframsteg. För att undvika kostsamma nyinvesteringar och bindning i fasta produktionsresurser bör utbyggnaden främst ske genom att Statens Hundskola ges i uppdrag att utveckla och organisera avelsprogram till vilka privata uppfödare kan anslutas. Nödvändig genetisk kompetens knyts till hundskolan genom fortsatt samverkan med Sveriges Lantbruksuniversitet.

Det finns inga möjligheter att genom prisbildningsmekanismer skapa rimliga relationer mellan djur framtagna under uppfödningssystemet med ett långsiktigt ansvar för avelsarbete och djur producerade i uppfödning där egentligt avelsarbete med önskad målsättning inte bedrivs. Därtill kommer svårigheterna att rättvist fördela kostnaderna för avelsarbetet mellan de olika avnämargrupperna. I nuvarande organisation skapar det svårigheter att på sikt upprätthålla kvalificerad avelsverksamhet vid Statens Hundskola.

För att lösa det problemet bör verksamheten vid Statens Hundskola delas upp i skilda redovisningsenheter. Den ena delen bör omfatta avelsverksamheten, med alla dess kostnader för framtagning av avelsdjur och för avelsled-

Mot. 1989/90
So247

ning både inom skolan och för samordning av den privata uppfödning som ansluts till systemet. Denna del bör finansieras med fasta anslag.

Mot. 1989/90
So247

Den andra delen av skolans verksamhet bör omfatta dess övriga hundproduktion samt dressyr- och utbildningsverksamhet, som då får konkurrera med annan motsvarande verksamhet på ekonomiskt likvärdiga villkor.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att statens hundskola bör få utvidgat ansvar för att genom avelsverksamhet vid hundskolan och i samverkan med enskilda uppfödare trygga den långsiktiga produktionen av hundar för samhällstjänst,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att statens hundskola därvid bör omorganiseras så att de gemensamma kostnaderna för avelsverksamheten bestrids ur fasta anslag.

Stockholm den 23 januari 1990

Rune Jonsson (s)

Bo Forslund (s)

Martin Segerstedt (s)

Britta Sundin (s)